

אורטים לפרשת שבוע

יג ג. כולם אנשים ראשי בניי המה. וברשיי שם ואותה שעה כשרים היו. וקשה דברשיי לקמן פסוק כו איתא, וילכו ויבאו, מיקוש הליכה לביאה מה באתן בעצה רעה איהו רשע. עוד צריך ביאור שהתורה שביציאתן כבר היה ראשי. עוד צריך ביאור שהתורה כותבת בפרק יד' פסוק יד' במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום, יום לשנה תשאו את עונותיכם, ולפי"ז צריך להיות שהם היו במדבר 40 שנה מלאים, והאמת שהם היו ס"ה 40 שנה חסר 15 יום, שהרי הם יצאו ממצרים בטו"י ניסן וכנסו לארץ ב"י ניסן (יהושע ד' יט) וא"כ יורד 4 ימים, ובדברים א' ב' אחד עשר יום מחורב דרך הר שער עד קדש ברנע. וברשיי שם שאילולי שחטאו בחטא המרגלים היתה לוקחת להם הדרך ממצרים ועד אר"י 11 יום. יוצא 11-יום לא היה בגלל העונש, ואם נצרך את 4 הימים הנוספים הרי לנו חצי חודש, א"כ נענשו פחות מיום לשנה. מתרץ רבי איזל חריף וצ"ל דהנה היחס של יום לשנה הוא על כל שעה 15 יום דהיינו מחצית חודש, כי בכל שנה יש 12 חודשים, ועשרים וארבע חצאי חודשים וכן כל יום יש בו 24 שעות יוצא שעל כל שעה מודארכים יום נענשו 15 יום. וא"כ י"ל שהם היו כשרים רק באותה שעה ששלחו, אבל כשהלכו כבר לא היו כשרים, וכיוון שבאותה השעה הם היו כשרים אז על השעה הזאת מורידים 15 יום, וזה מה שרשיי כותב, אותה השעה בלבד היו כשרים, אבל ההליכה כבר הייתה בעצה רעה. (ויש להעיר הא המרגלים יצאו בסוף סיון, וא"כ זה הרבה יותר מאחד עשר יום) וי"ל שהקב"ה העניש אותם למפרע עבור החטא הזה).

יג כג. ויכרתו ומתם אשכול ענבים וכלב השתתפו נחלקו הבבלי והזוהר האם היושע וכלב השתתפו בסחיבת המוט. לדעת הבבלי סוטה לד הם לא השתתפו, ולדעת הזוהר שלח קס ב. הם השתתפו בסחיבת המוט. וצ"ע במה נחלקו? ויש ליישב דהנה בשבת צב: שניים שעשו מלאכה בשבת פטורים א"כ זה מלאכה שכי"א לא יכול לעשות לבד אז חייבים אפי' שעשאוהו שניים. ורבי שמעון פוסק גם בכ"ז ותמיד שניים שעשוהו פטורים. והרי הפירות הם היו גדולים באופן גדול מאוד, והדרך לישא את זה היה רק ע"י שניים יחד וא"כ יש בזה חילול שבת, כי המרגלים הלכו גם בשבת כדכתיב במספר ימים אשר תרתם את הארץ יום לשנה יום לשנה, ז"א שהם טלטלו ג"כ בשבת, ובכ"ז דהו אינו יכול וזה אינו יכול חייבים אפי' שניים שעשאוהו. והטעם שחיללו השבת כי היתה להם סכנה לעמוד במק"א כי יתפסו אותם, והמרגלים סברו שחובה עליהם להביא לארץ את האשכול כדי להראות שפירותיה משונים וכך גם העם משונה ולשיטתם הוי ג"כ בשביל הצלת נפשות. אבל היושע וכלב סברו שאסור להם לשאת את הענבים כי זה לא סכנה להיכנס לארץ הזאת, והענבים זה לא סימן לכך, לכן הם לא נשאו את הענבים. אבל הזוהר שזה רשבי"ש שס"ל שאין חילול שבת בשניים הנושאים יחדו את הענבים, לכך לפי הזוהר היושע וכלב יכלו שחובו בשבת מדין שניים שעשאוהו. וכתבו את זה בשביל לקיים ציווי משה והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ.

יג לג. ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם. וקשה למה פעמיים נפילים, ועוד נפילים ראשון מלא ושני חסר. ועוד, מה זה בני ענק למה לא ענק (כמו ביהושע). אומר ע"כ רבי חיים קניבסקי שליט"א שהוא מצא מדרש שמופיע גם בתור"א ובתוס' שנק' סוטה לה'. פעם אחת הופיעה בתו של ענק בפרדס אביה, ואכלה שם רימון, והשליכה הקליפה לשדה, באותו הזמן הגיעו לשם המרגלים, וחשבו שזו מערה (דהרי הפירות היו בגודל של בנין). והתחבאו בפנים, לאחר זמן נזכרה אותה בת שזרקה את הקליפה בשדה אביה, פחדה שומא אביה יגער בה ע"כ, הלכה ולקחה את הקליפה וזרקה אותה מחוץ לשדה, ואז הם נפל. היא כמוהן מרוב גודלה לא שמה לב. באותו הזמן אמרו המרגלים ראו כמה גבורה יש בנשים, ק"ו בגברים. וא"כ י"ל שזו כוונת הפסוק, מן הנפילים, פי' מהיכן שנפלנו (והיינו נפילים) ראינו את הנפילים בני הענק דהיינו בתו של ענק.

יג לג. ושם ראינו את הנפילים וגו' ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם. הגמ' בסוטה לה. שואלת מנין ידעו המרגלים כיצד היו נראים בעיני הנפילים,

מתרצת הגמ' שהם שמעו מהנפילים בעצמם שכן אמרו. עוי"ל דאיתא בתהילים יז ח שדוד המלך מבקש מהקב"ה שמרני כאישון בת עין וביאר הרד"ק שהטעם שבת עין קרויה אישון, משום שכשאדם עומד מול עין של מישהו הוא רואה עצמו קטן בתוך העין והיינו אישון איש קטן. וא"כ י"ל שזו הייתה כוונת המרגלים שהם ראו עצמם בעיניהם של הנפילים כגודל שלהם משום שהיינו מהנפילים היו כ"כ גדולים עד שבאישון העין שלהם ראו עצמם בגודלם הטבעי, וזהו וכן היינו בעיניהם. זרע יצחק.

יד ט. אך בה' אל תמרודו ועתה אל תראו את עם הארץ כי לחמנו הם סר צילם מעליהם וה' איתנו אל תיראום. יש לבאר את כוונת הדברים שאמרו יהושע וכלב לכלל ישראל אל תפחדו כי לחמנו הם, ואומר רש"י נאכלם כלחם ולמה כי סר צילם מעליהם. ומובא בספר חסידים שאדם ל' יום לפני שמת אין לו צל, וכע"ז בהוריות יב: שמי שלא רואה את צילו סימן שאמור למות בדרך. וא"כ הם אמרו בוודאי ננצחם גם בלי מלחמה כי ראינו שאין להם צל ובוודאי ימותו והיינו סר צילם מעליהם. רבי"ז רוטברג.

יד טו. והמתה את כל העם הזה כאיש אחד. מה זה ה'כאיש אחד' הזה, מה הבעייה שיהרוג אותם כרבים? וי"ל, אומר התורה תמימה ע"פ רי"ף ביומא פ'. עבר אדם עבירה פעם ראשונה ושנייה מוחלים לו, פעם שלישית אין מוחלים לו. ואילו בציבור גם פעם שלישית מוחלים לו, פעם רביעית אין מוחלים. (ומטעם זה גם כתב רש"י בקורח טז ד' שמשנה נפל על פניו לפי שזה היה סירחון רביעי וע"ז אף בציבור אין מוחלים). וכעת הכל מובן, משה טען לקב"ה: הרי המרגלים זה סירחון שלישי ואיך אתה יכול לעשות את זה להרוג את כולם כיאיש אחד' - היינו כדן איש אחד הרי הם ציבור ובציבור מוחלים בסרחון שלישי, וא"כ תמחל להם.

יד יז. ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דיברת לאמר. המילה לאמר מיותרת לכאורה, כי משה אומר כאשר דיברת מה הקשר להוסיף לאמרו? וי"ל ע"פ מה דאיתא ברי"ה יז: ויעבר ה' על פניו ויקרא, א"ר יוחנן אלמלא מקרא כתוב א"א לאמר, מלמד, שנתעטף הקב"ה כשליח ציבור והראה לו למשה סדר תפילה, א"ל כל זמן שישראל חוטאין יעשו כסדר הזה. היינו יג' מידות ואני מוחל להם. ויש לחקור האם הכוונה היא לעשות ממש כמידותיו של הקב"ה מה הוא רחום וכי' או שמספיק לומר את היג' מידות. וי"ל מכיוון שאחד מהיג' מידות הוא א-ל וא"א להיות א-ל א"כ ש"מ שהכוונה היא לומר. וזה גם הכוונה א-ל הורית לנו לומר שלוש עשרה דהיינו בא-ל רואים שהורית לומר ולא לעשות. וזה גם מה שאמר משה שאפי' שישראל לא חזרו בתשובה אתה אמרת שמספיק לאמר ה' ה' ובה בלבד יש כפרה. (אמנם א-ל הוא מידה מסוימת והיינו שמרבה להטיב וזה אפשר להיות, י"ל שבתור רמז לעניין שלא יכול להיות מהני). ולפי"ז יובן נמי מה שכתוב ועתה יגדל נא כח ה', ולכאורה יש להקשות למה רק כעת יגדל כוחו של ה' האם עד עתה הוא היה חלש? ולפי"ז י"ל דעתה לאחר שהוכח מעונשם של המרגלים שאמירה יתירה על העשייה וכמבואר בערכין טו האומר בפיו חמור מהעושה כי מצינו שנחתם דינם של דור המדבר ע"י המרגלים שרק דיברו רע על הארץ. א"כ כעת יגדל כח ה' כאשר דיברת והיינו שיספיק שנאמר את יג' מידות בשביל לקבל את מידות הרחמים של ה', וע"ז ענה הקב"ה סלחתי כדברך והיינו שמהני דברים לבד. מהרש"ם מבערזן.

יד יח. ה' אך אפיים. ואילו בחטא העגל בפרשת כי תשא כתוב ה' ה'. היינו פעמיים ה', והטעם, אומר הימשך חכמה, י"ל ע"פ הרא"ש ברי"ה יז: דאיתא שם ברשיי ה' ה', הראשון מידת הרחמים שאני מרחם קודם שיתשא, וה' השני שמרחם אחר החטא. ומקשה הרא"ש מה צריך רחמים קודם החטא וי"ל, אומר הרא"ש, דהרי לגבי ע"ז הקב"ה מצרף מחשבה למעשה, ולכן אם אדם חשב לעבוד ע"ז הוא צריך כפרה עוד קודם החטא. וא"כ כעת הכל כמין חומר, דהתם ביכי תשא' זה כפרה על חטא העגל שזה ע"ז, ועל חטא ע"ז צריך ה' גם קודם החטא, אבל הכא

פרשת שלח תשפ"א

בחטא המרגלים לא צריך את ה' קודם החטא כי אין הקב"ה מצרף מחשבה למעשה אלא בע"ז.

טו ה. ויין לנסך רביעית ההין. הטעם שנסמכה פרשת נסכים מיד לאחר פרשת המרגלים משום שאמרו חז"ל (שהש"ר ד יג) מהיכן היו מנסכים יין כל מי שנה שהיו במדבר, מאשכול שהביאו המרגלים. ולכן נאמר פרשה זו מיד אחרי מעשה המרגלים. טעמא דקרא.

טו לח. דבר אל בני ישראל ואמרת עליהם ועשו להם ציצית. יש להקשות א. מה הכפלות דבר ואמרת. ועוד הוא שאע"פ שנשים פטורות מציצית הן יכולות לעשות החוטים לשמה (ש"ע יא א). והנה ברשיי שמות יט ג מובא על הפסוק כה תאמר לבית יעקב ותגד לבני ישראל. לבית יעקב - אלו הנשים, תאמר להם בלשון רכה. ודיבור שהוא לשון קשה הוא מתייחס לבנים. וי"ל, אומר הרע"א, שגם כאן, דבר אל בני ישראל זה עיקר מצוות ציצית, ואמרת אליהם זה לבנות ועשו להם ציצית והיינו שהבנות יעשו את הציצית.

טו לח. דבר אל בני ישראל ואמרת עליהם ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת והיה לכם לציצית. לכאורה המילה לדורותם קצת תקועה באמצע ולמה לא נכתבה בסוף? י"ל, אומר החת"ס, שדין לבן בציצית נוהג לדורות, גם כשאין תכלת, לכן כתוב לדורותם על ציצית, ואח"כ כשהוזכר תכלת כתוב והיה לכם, היינו רק לכם בזמן חז"ל, אבל לדורות שאין תכלת, חייב בציצית, דהיינו בלבן, גם בלי תכלת.

טו לט. והיה לכם לציצית וראיתם אותו. הגמ' בברכות יד: מביאה שבמערבא נהגו שבערבית אמרו רק פסוק ראשון ואחרון של מצוות ציצית ולא קראו כולה לפי שאין מצות ציצית בלילה. ורב יוסף היה שבתחם ע"ז ואמר כמה מעליה הא שמעתי. ויש להבין ב' עניינים. א. מה ראה שם רב יוסף משהו גדול שהוא שבתחם ע"כ. ב. למה קרא לזה ר"י שמעתי, הא הוי רק מנהג ואי"ז הלכה כלל. וי"ל בזה דמצינו בקידושין לא. שרב יוסף היה סומא. והנה מצינו שנחלקו התנאים האם סומא חייב בציצית או לא. ופלוגתתם הוסיף לומדים מוראיתם אותו פרט לכחות לילה וא"כ אשר תכסה בה לרבות סומא או שלומדים מוראיתם אותו פרט לסומא ולילה חייב בציצית (מנחות דף מג. סוכה יא. בספיר של רב עמרם חסידא וברשיי שם, וכ"ה בתוס' שבת קלא ד"ה שנין). וא"כ הוא שיבח לבני מערבא דס"ל דלילה לאו זמן ציצית הוא וע"ז יצא שסומא חייב בציצית, וזהו כבר הלכה ולא מנהג. באר יוסף.

טו לט. וראיתם אותו. הנה נפסק בשו"ע יח א שלילה לאו זמן ציצית. ולפי"ז קשה על השאילתות שכתב להניח החנוכיה בצד שמאל של הפתח, ומזוזה בימין, והאדם באמצע עם ציצית וכך הוא מוקף במצוות. ויש להקשות הא נר חנוכה מדליקים בלילה ואז הוא לא זמן ציצית, כה"ק רבים מהאחרונים? וי"ל בזה דמצינו בספר הפרדס הלכות ציצית שכתב רש"י שלד נר חייבים בציצית גם בלילה משום וראיתם אותו וכעת רואים, וא"כ זה סבר השאילתות שלד נר יש כן חיוב בציצית. שלחו לי.

טו מא. וברשיי הביא שמונה חוטין קן ציצית הוא כנגד שמונה ימים ששהו מאז שיצאו ממצרים עד שאמרו שירה על הים. ורבים נתקשו כאן הא קריעת ים סוף היה בשביעי של פסח, וא"כ הוא שבע ימים מאז שיצאו ממצרים עד הקריעה. וי"ל בזה דמצינו בתרגום יונתן על הפסוק ואשא אתכם על כנפי נשרים שהעניי כבוד לקחו את בניי ממצרים כבר ביום יד להר המוריה להקריב קרבן פסח, וא"כ יוצא שכבר יצאו ממצרים ביום יד, וזהו שכתב רש"י על כנפי בגדיהם כנגד ואשא אתכם על כנפי נשרים. עוי"ל שאז היה להם דין של בן נח וא"כ הלילה הולך אחר היום ונשתחררו מהמצרים כבר בלילה שפרעה ביקש שלחם, ורשי"י כתב עד הזמן שאמרו שירה וזה היה ביום. עוי"ל שבקדשים הלילה הולך אחר היום וא"כ זה נחשב שנשתחררו ב"א. כי פרשה של יציאת מצרים מיירי בקדשים. עוי"ל שכיון שהכבש ששחטו הוא האילל של המצרים הוי כעבד שהניח תפילין לפני רבו שיצא לחירות, כ"ש הכא ששחטו את אלילהם והוי ביד' מהרי"ד מבעלז.

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה

הרחק מחבר רע: בפרשתנו מסופר שלאח שיהושע נבחר לתור את הארץ בהך אותו משה שינצל מעצת המרגלים, ואף כלב כשהגיע לארץ אומר רש"י שהא השתטח על קברי אבות וביקש מה' שיחוס עליו והוא ינצל מעצת המרגלים. רואים ומשך שם גדולי ערבים צריכים לחשוש מהשפעה של חבר רע. וידועים עליו הז"ל שעל האדם להתרחק ביותר מחבר רע או משכן רע, ודבר זה יכול להשפיע רבות על האדם. ועל ההורים מוטל לפקוח עין על החברים של ילדיהם ותלמידיהם, כי למי שיש חברים הגונים הוא הגון, ומי שחליטה אין לו חברים הגונים הוא עלול לעשות כמעשיהם. וכדברי הראשית חכמה שכותב שעל האדם להתחבר לחברים טובים כי כל אדם עושה כמעשה רעה ולכן יש להתרחק מחברת האנשים הרעים. ובאבות תעו שהדרך הישרה שיתכן בה האדם הוא חבר טוב והדרך הרעה היא חבר רע, ואוי לרשע ואוי לשכנו. וגם האדם הכי צדיק כשהוא בחברה רעה הוא עלול ליפול, וידועה האמרה 'אמור לי מי חברך ואומר לך מי אתה'.

ובקונטרס תושבע בנינו על רבי מיכל יהודה לפקובי הביא רבות בעניין חובת חינוך הבנים, והביא שעל כל הורה לדעת שוב די בזה ששולח את ילדיו לחיידר טוב או לבית ספר יטוב, אלא עליו לשים לב להשגחה על קשרי החברות של ילדיו, ולהשגיח שלא יתחברו לילד עם חברים שאינם הגונים כל כך, ש"הרבה שכנים הרעים עושים" (כלשון המשנה בפי"א דסוטה ז' א'), ועל ההורה לדאוג שידבקו רק בחבר טוב שאפשר לקבל ממנו השפעה לטובה. כי השפעת החברים - על ידי דיבוריהם ועסקיהם - רב הוא מה שהורה לטוב והן למוטב ח"י, ולכן יש גם להשתדל למעט - עד כמה שאפשר - את הסתובבות הילדים ברחובה של עיר עם בריהים מחוץ לשעות הלימודים, כדי שתהא עין ההורים פקוחה עליהם בשעות אלו. ומפני שאף אפשר להשאיר הילדים בלא חברה מבני גילם, עדיף שמסגרת משחקיהם, או לימודם עם חבריהם, יהיה הכל בתוך הבית. והיה אומר לילדים שבאו להתחבר אצלו לפני הבר מצווה: אם ברצונך להצליח - עלך להתרחק מחברים רעים, ולהיבדק רק בחברים טובים. חבר רע יכול לקלקל השפעה טובה של שנים. ליד יכול לגדול בבית טוב, עם הורים טובים ומחנכים אותו בדרך הטובה, יש לו מחנכים טובים ומצויינים, אבל אם יש חבר רע - הוא יכול לקלקל לו את כל ההשפעה הטובה ואז הילד רח"ל מתדרדר. והיה מוסיף: הבה הרבה מהבעיות שאני רואה וישומע על ילדים שיצאו לתרבות רעה רח"ל, הכל התחיל עם חבר רע. ויש להוסיף שהרחק משכן רע הכוונה היא רע לבריות, וכמו שכותב רבי חיים מוולוז'הין בספרו רוח חיים על אבות א' ז שאם השכן הוא רע לבריות אזו אפי' הוא טוב לשמים וצדיק גדול יש להתרחק ממנו, ואם הוא טוב לבריות ורע לשמים אמנם אין להתחבר עמו, אבל לא צריך להתרחק ממנו.

וגדולי ישראל נזהרו מעניין זה מאוד והשתדלו להתרחק מאוד מאנשים לא טובים. **ומסופר** על רבי ברוך בער ליבוביץ שפעם הוא ישב בעגלה עם אדם נוסף לפתע אותו אדם שאל את רבי"ב איזה שאלה כפרנית, מיד רבי ברוך בער קפץ מהעגלה וברח כל עוד רוחו בו מפחד שיושפע מאותו אדם. **ומסופר על רבי חיים מבריסק** שביתו בבריסק היה פתוח לרווחה לכל דיכפיץ באופן שאין לו אחר רע, ובתקופת מלחמת העולם הראשונה כשעבר להתגורר באחת מערי רוסיה שמע על כך דידור הרב קלמנוביץ והוא בא לבקר בביתו והנה הוא דופק בדלת ורבי חיים שואל מי זה? והרב קלמנוביץ עונה, ואז חפצי שעה לקח למשפחת הרב מבריסק לפתוח את הדלת, ולמה לקח להם חפצי שעה בגלל שהם שמו מאחורי הדלת את כל השקים השולחנות הארוגות וכל חפצי הבית. כשנכנס הרב קלמנוביץ לבית הוא שאל את הרב מה הסיבה שהם שמו את כל הבית ע"י הדלת האם זה משום שהם פחדו ממלחמתו? ענה הרב לא! אלא מה כן? שאל הרב קלמנוביץ. פתח המלחמה המובאת ברמב"ם שטבע האדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחרי חבריו, להיות ובחון יש כופרים ויש השפעה רעה של הסיביבה צריך להפוך את לביתו למדבר נפרד מהרחוב הקולקל, ועי"ז שכל יציאה מחבית לוקח חפצי שעה זה בודאי יגרום שנתרחק מהרחוב, כך ענה רבי חיים מבריסק. וידוע שהגרי"ז מבריסק היה עובק באחרי החברות של בתו והיה מקשיב מאחורי הדלת על מה מדברים. וכן היה מסתן הוא את חבריו של בניו. **ורבי אהרן מבעלז** היה נוהג להביא תדיר שעל עניין של חברה רעה אנו כופלים ומתפללים כל בוקר לקב"ה שירחיק אותנו מאדם רע ומחבר רע, כמה פעמים וכי"ז למה כי להישמר מחבר רע צריך שמירה מיוחדת ולכן הוצרכנו לכפול ע"כ בתפילה.

שמירת העיניים: **בפרשתנו** ולא תתורו ולא אחריי לבבכם ואחרי עיניכם. התורה אוסרת עלינו להסתכל במראות אסורות כדי שלא נסור אחרי המראות הללו וכנשל באיסורים חמורים יותר. האלשי"ך כותב שהטעם שכתוב קודם אחרי לבבכם ורק א"ח אחרי עיניכם, שרי קודם רואים ואח"כ הלב חומק? עונה ע"כ האלשי"ך שהשכאדם רואה ראייה אסורה פעם ראשונה אין לו ע"כ איסור כי הוא נאנס, הבעיה היא אם הוא חוזר שוב להסתכל שאז זה ראייה אסורה הלא היה זהה האתירה האסורה. וא"כ אומר האלשי"ך זה כוונת הפסוק ולא תתורו אחרי לבבכם ואז אחרי עיניכם, אבל מה שהענין ראתה לא בגלל הלב אלא בטעות ע"ז אין טענה על האדם משום שהוא אנוס. ומצינו

שביום הכי קדוש בשנה קוראים את הפרשה על העריות, ובגמ' מסופר שאותו איש יש"י בתחילה היה תלמיד רע רבי יהושע בן פרחיה ובגלל חוסר שמירה על העיניים הוא הגיע לשפל הגדול אילוי הנגיע, ועונשו שכל יום מבשלים אותו בסיר של צואה ורוחתו וכמבואר בגמ'. עוד מסופר בגמ' רבי מתיא בן חרש שמיומו לא נשא עינו לאישה ופעם נתקנא בו השטן וניסה להכשילו עד שראה רבי מתיא שאינו יכול, הוא ביקש מתלמידיו שיביאו לו או ומסמרים הוא שרף את המסמרים באש ושחיהו ורתוחת הוא שם על עינו כדי שיתעורר והוא ולא יכשל חלילה. באותה שעה קרא הקב"ה למלאך רפאל שירפא אותו, אך רבי מתיא לא הסכים להתרפאות, ורק לאחר שקיבל החטחה משמים שלא יכשל יותר הוא הסכים. וידוע שהחז"ם הורה למקורביו שזיהור מלקחת בנים בני שנתיים ע"י אומ"ם לים, כי יכול להיקלט במוחם מראות שיצוצו להם כשיגדלו וזה עלול להפריע בתלמודם.

נביא כאן כמה סיפורים על גדולי ישראל איך נזהרו ביותר על שמירת עיניהם: **לרבי ברוך דב לייבוביץ** המליצו לו הרופאים לשהות במשך תקופה בחוף הים, כדי שמצבו הבריאותי ישתפר וגופו החלוש יתאושש ויתחזק. הוא היה גר בליטא, לה אין חוף ים. כדי להגיע לחוף הקרוב היה עליו לנסוע לגרמניה, ובאותם ימים הדרך לעשות זאת היתה עם מעבר באזור שבשליטה רוסית. מדובר במבצע לא פשוט. אלא ראש השיבה החלו שני מלומים, כדי ללמוד אתו בדרך וגם כדי לדאוג לכל צרכיו, במשך יותר מחודש דאגו להנפקת ויזות לרב ולמלוויו, והכינו את כל צרכי הנסיעה, ואכן יצאו לדרך, עברו את הגבול לרוסיה ולאחר מכן לגרמניה. התחברה כמובן אל היתה אז קלה ונוחה כמו היתה. כשהתקרבו לחוף הרחצה, העיר אחד ממלוויו של הרב, שקראתה הכניסה לאזור הרחצה, יש לעפמים מראות שהם אולי לא כל כך צנועים, ולכן כדאי להיזהר יותר בשמירת העיניים. בחוף הים עצמא אל היתה בעיה רוחנית כלשהי, שכן באותם ימים דאגה הכנסייה לכך שיהיו חופים נפרדים לנשים ולגברים. אבל בדרך הגישה אל החוף לגברים, עלולים היו להיתקל במראות לא צנועים. כששמע הרב לייבוביץ את ההערה, הוא ננער ממקומו והודיע למלוויו באופן חד משמעי: חוזרים הביתה. הם שאלו, אפשר לבדוק לוודא שאין בעייה של צניעות ולהגיע לחוף... אבל הרב בשלו, "עם העיניים שלי אני לא לוקח שום סיכון", ואכן העגלה שבה על עקבותיה. מבלי שהצליחו אפילו לראות את חוף הרחצה. ולמרות שמדובר ברב זקן, ריא שמים, הוא בוודאי לא יעלה לבטור שום הרהור של חטא גם אם חלילה בראה מראות אסורות, ובכל זאת הוא לא העלה בדעתו אפילו לשנייה להתקרב למקום שבו עלולה להיות בעיית צניעות.

ובקובץ בנתיבות ההלכה הביא מספר סיפורים על גדוי"י אך הקפידו על שמירת העינים. רבי עקיבא איגר היה ידוע בעצם פרישותו ושמירתו על עיניו הקדושות: סיפר הגרי"ז מבריסק על הסיפור דלהלן: החתם סופר היה נשוי בזיווג שני לבתו של הרע"א מרת שרל ע"ה שהעמידה וילדה לחתם סופר את כל יוצאי חלציו והיא נפטרה בקיצור ימים ושנים בגיל 44 בלבד לאחר החתם סופר שחשש מהצער והיגון שגימרו לאביה בהוודע לו מהסתלקותה העלים הדבר מידיעתו ואף את נישואיו בשלישית עם אלמנת הגאון רבי צבי הירש העליר העלים מחותנו הגרע"א. בביקורי רבי עקיבא איגגר אצל חתנו החתם סופר בפרשבורג היתה בתו של הרבנית שרל נוהגת לקבל פניו בהגיעו ושואלת בשלומו. עם פטירתה ונישואי החת"ס מחדש חשש החת"ס על גודל הצער והתוגה שגימרו לרבינו הגרע"א בהוודע לו ע"י שינוי הנהגת הבית אודות פטירת בתו. הורה לאלשת שנתנה כדרך שעשתה וזגותו הקודמות ותמתין אליו מורכבות כאשר יגיע ותשאל 'מה שלומך אבא?' ואין זה שקר בהיות מרן אביהן של ישראל. וכן עשתה והרע"א לא הרגיש בדבר.

רבי חיים שמואלביץ היה בא מירושלים לתל אביב לומר שיחת מוסר ב'בית המוסר' שהיה בבית כנסת בתל אביב ובאמצע השיחה הוא אמר כך: חיים שמואלביץ נסע מירושלים להגיד שיחה מוסרית בתל אביב כמובן שהוא מצפה שבשיחה הזו אנשים יתעוררו הוא בעצמו יתעורר ומימלא הוא ישפיע על אחרים וינצא מזה דבר גדול. אחרת הוא לא היה נוסע! אבל מה אתם אומרים! המשך ר' חיים ואמר מה אתם אומרים! על זה שבדרך כשהוא נסע מירושלים לתל אביב הוא ראה מה שלא צריך לראות, מה שאסור לראות! איך אתם חושבים? בן אדם שנסע להגיד שיחה מוסרית ובדרך הוא ראה מה שלא צריך לראות האם אתם חושבים שתהיה לשומעיהם איזו שיחה השפעה מהדברים של? אני מסופק. ואז הוא אמר שיחוא חוזר לירושלים יותר מלולכך ממה שהוא יצא. ממש כך הוא אמר והוא חושב שאבת תהיה הפעם האחרונה שהוא בא לכאן כי איזה ערך יש לדבריו אם בדרך הוא מסתכל ואם הוא רואה ראייה שאסורה. **בעת הכניסה** הגדולה בוניה התקינו באולם האסיפות עזרת נשים שכשנה מפורסת אבל כיוון שהיה זה סידור מאולתר לא היה הוליון מסודר כמקובל. התחיל דיון בין הרבנים הנאספים האם חובה להוסיף וילון או לאו והסכימו לשאול את פי החפץ חיים. אמר החפץ חיים הצרה הגדולה ביותר שעלולה לבוא על כלל ישראל היא שהקב"ה יתרחק מאתנו והיכן מצענו

שהקב"ה מתרחק מכלל ישראל יולא יראה כך ערות דבר ושב מאחרי' אותם אן כן להידור שניתן לעשותו כדי להתרחק מיערות דבר' כולו רווח.

וגם במחיר של הפסד כספי גדול, על האדם להימנע מחשש מראות אסורות, סיפר רבי מרדכי אלימלך ואזנר על אביו הרב ואזנר שהוא שהה בקיץ של שנת תשכ"ט בעיר צפת ובמשך כל היים הוא הגה בתורה בהתמדה נוראה, מלבד שעה אחת ביום שהיה יוצא עם ספריו לשאוף אויר צח. באחד האימים עלה הרב יחד עם מקורביו על הר מירון (הג'רמק) ולשם הוא נטל עמו את ספר התהילים שלו, היה זה ספר עתיק יומין שהיה כרוך ברכיכת עור מיוחדת ועתיקה והיה שווה בעיניו רבות, וסוחריו עתיקות הסכימו להוולו עליו סכומי עתק. ארע ובאותו היום נשכח ספר התהילים על אחד השולחנות באותו אתר, רק לאחר כמה שעות מאז שחזרו שמו לב שספר התהילים נשכח, פשוט וברור שהדבר עורר דאגה גדולה ובאותם ימים זה לא היה פשוט כלל לחזור לאותו מקום, הכבישים לא היו סלולים כהיום והנסיעה הייתה מסובכת ביותר. אחד מהמלווים של הרב הסכים לחזור לאותו המקום בשביל להשיג את הספר היקר אך לפני"כ הוא רצה לבקש את ברכת הרב ואזנר. כשהגיע לבקש ברכת יציאה לדרך הרב ואזנר אמר בשופו"א לא ללכת, אני אוסר זאת בכל תוקף. בתחילה חשב בנו של הרב שזה משום סכנה במקום חשך במעלה ההר, לא הוא אמר שהנהגה מודע לסיכון והוא מתייבב לנסוע בהזרות מופלגת ולשמור על כל כללי הזהירות, אך הרב ואזנר אמר לא! לא זה הסיבה, הסיבה היא משום שבכאלו שעות מי יודע איזה מראות הוא עלול לראות באותו מקום, ולכן אני אוסר זאת בכל תוקף. כל הלילה הם היו בלחץ מה יהיה על התהילים ומיד למחרת בבוקר הם חזרו למקום וכמובן התהילים נעלם. כעבור 35 שנים בשנת תשס"ג הרב ואזנר נסע לנופש לאחד מהרי אוסטריה ובאחד הימים נכנס אליו יהודי עשיר מקומי ואמר ברצוני לתת מתנה רב, ואז הוא הוציא את ספר התהילים שהוא קנה בהון רב והוא מבקש להחזיר את זה לרב היות והוא גילה כתוב שזה שייך לרבו ואזנר הרב ואזנר מאוד התרגש מזה, ובאותו היום כשרב התקשר הוא סיפר לו את הנס הגדול שהתהילים חזר אליו.

ואדם שמקפיד על שמירת עיניו כראוי זוכה לראות ישועות בכל ענייניו, ומכלל הן אתה שומע לאו רח"ל. על הפסוק בתהילים העבר עיני מראות שווא בדרךך חייני, אומר האבן עזרא שע"י שאדם משתדל לשמור על העיניים הוא רואה ישועות ומגיעיל לו לרפואת החולה ולחיים ארוכים לו ולבני ביתו. **ובשומרי אמונים** כתב שאדם שנקלע לידיו ניסיון לראות מראות אסורות והוא מתגבר, באותו הרגע הוא נהיה צדיק יסוד עולם וזוכה האדם לקבל פני שכניה ותפילותיו עושות פירות. **רבי אורי מסטרנוב** סיפר 'אמרי קדוש' כותב 'השומר את עיניו, יחיו בניו ויגדלם ללא צער'. ולפני **שבעים הבאנו** שכל ימי נעוריו לבחרתו נשמר זוכה לליכרון מופלא משום שכל ימי נעוריו לבחרתו נשמר מאוד בענייני קדושתו ושמירת העיניים. וכמוכ"מ אמר פעם במה זכה שכל בניו תלמידי חכמים, משום שהקפיד כל ימיו לא להביט במראה לא צנוע, ואף קשיש בבית דין כשעמדו מולו נשים ולא היו לבושות בצניעות לא היה מביט אליהן, וכדי שלא תיפגמה היה עושה עצמו ככותב את דבריהן, ובאמת היה מצויר לעצמו ציורים בעלמא. ובנותיו כששמעו זאת אמרו שכעת נודע להן מה פשרם של הציורים שהיה מביא להן לעיתים מבית הדין... **והבנא סאל** י' אומר שהגיע לדורותיו הקדושות עד שהיה דבר ה' בפיו משום שהקפיד מאוד בשמירת העיניים. **בספר נאיל תערוג** הביא שפעם יהודי בכה לפני הרב שטינמן שהוא לא מצליח בעסקים והכל נכשל לו מה יעשה בשביל שיצליח: אמר לו הרב שטינמן הקפיד על שמירת העיניים ומובטח לך הצלחה, וכך היה. מאז הוא התחיל להקפיד בשמירת העיניים והצלחה האירה לו פנים ללא גבול.

סיפר רבי צבי מאיר זילברברג מעשה באב שנקרא ע"י המלמד של בנו וכשהגיע הוא קיבל הודעה שבונו אינו ראוי ללמוד גמ' הוא לא מבין כלום ולא מתקדם כלום זה הסיבה משעמם אותו כדאי שתלך בדחפיות לאבאון עם בנך. אתם הלך לאבאון והתוצאה היתה קשה מאוד הילד אינו מתאים לרמה הלימודית אין לו מוטיבציה ללמוד והוא צריך טיפול לרמה שלמבית אולי זה יצליח תלפית. ההורים לא חסכו כל מאמץ למען עתיד בנם, אך במשך תקופה ארוכה לא חל שינוי כלל במצב הילד. כעבור קרוב לשנה לפתע הילד נהפך לאדם חדש, הוא נהיה ילד הכי מבריק בכיתה, בקי בכל הסוגיות היטב ואף מקשה קשיות של כל המפרשים החזקים בסוגיות. הרבי שהתפלל ממה שקרה פנה לאב לשאול לאיזה יו"ש הלכו, איזה כדור נתנו לילד ומי ומה הגורמים למהפך. האב לא ענה הוא שמר את הדברים בסוד, אך לרבו רבי צבי מאיר זילברברג הוא גילה את הדברים, וכך הוא סיפר הייתי מיואש ראיתי שום התקדמות ואז החלטתי להקפיד יותר בשמירת העיניים שזה סגולה גדולה להצלחה בחינוך הילדים, זה לא היה לי קל כי השתמשתי במכשיר פסול שנאסר ע"י גדוי"ם. נאלצתי לזרוק את המכשיר הישן והיקר ובמשך החודש האחרון שמרתי מאוד על עיני ובקשתי מהקב"ה שדבר זה יהיה לזכות בני שיאיר ה' את עיניו בתורה ואכן התוצאות אל יאחרו משהלגי.

הערות וידיעות חשובות וכן דברים מגדו"י, ערוך בדרך של שו"ת

שאלה: בפרשתנו מובאת מצוות ציצית. מה מצוות ציצית משפיעה על האדם: **תשובה:** רבי מיכל יהודה ליפקוביץ כיהן כראש ישיבה ביתפארת ציון הוא הבחין בסדקים רוחניים שהיו בבחורים בתקופה מסוימת. הוא פנה ליחזון אישי' להתיעץ אתו איך העלות את הבחורים לדרך טובה. אמר החזון איש תורה לבחורים לדקדק במצוות ציצית בהידור. מצוות ציצית משפיעה אוצרות יראת שמים על המדקדקים בה. ד' מיכל יהודה עשה כעצמו, הוא הדריך את הבחורים להקפיד על מצוות ציצית, והנה תוך זמן קצר היה שינוי מבורך. הבחורים התחזקו ביראת שמים ונהייתה אוריה רצינית. סוד ההצלחה היה הארבע כנפות.

שאלה: רש"י בפרשתנו הביא שכלב הלך וששתטח על קברי אבות בחברון. מה הם הזמנים המסוגלים להתפלל על קברי צדיקים: **תשובה:** קברי צדיקים הם מקומות ראויים לתפילה, כי השכינה שורה על קברי צדיקים והיינו שזה מקום המסוגל מאוד לתפילה ולקבלת התפילה. ותלמידי הגר"א לא התפללו על קברים משום טומאה, מלבד קבר רחל וקבר הרשב"י שהם מקומות תפילה. **זמנים המסוגלים מאוד:** ידוע בשם האר"י בערבי ר"ח ערב יו"ל ויערב ר"ה. ור"ח ויטל הביא שגם בטו לחודש הוא טוב ללכת בקברים. עוד כתב האר"י שבשבת, ביו"ט ובר"ח אין המת בקבר, וכן הקליפה מתגברת ואין מה לבוא לשם. ובח"ה"מ שרי. ומופיע בספרי מקובלים שבמצב של סכנה אפשר להתפלל בקבר בכל זמן, דאף דהנפש לא שם מ"מ יש שם קדושה, אך לא להשתטח. ביום ה"אראציט' הוא יום שבו הנשמה משפיעה יותר משאר הימים. וכ"ה בגי' ימים לפני ואחרי.

שאלה: מידי כמה פרשות מוזכר עניין שמירת השבת כראוי, וגם השבוע מובא הסיפור עם המקושש, מה אפשר ללמוד מכוח השבת? **תשובה:** השבת היא מקור הברכה ואפשר לזכות ממנה לכל השפע הנרחבות ובגשמיות וכבר הרחבנו ע"כ רבות. ויש להוסיף את דברי האור החיים שכתב שכל השבוע פתוח שער הארץ של שפע מהשמים, ובשבת פתוחים שמי שמים. והחפץ חיים היה אומר שכל מצווה שעושים במאה זה שקול כנגד תרי"ג מצוות, ושעת לימוד בשבת שווה אלף שעות יותר מאמצע שבוע. לכן על כל אדם מוטל להתחזק ביותר שאת הלוצלל היטב את השבת לא רק לאכילת קוגל וקריאה עיתונים, אלא להתעלות רוחנית אם זה בלימוד התורה ואם זה בתוספת יראת שמים וכן זה הזמן להחזיר בילדים, וע"י שמנצלים את השבת כראוי וזכים לשפע ממעל. והכבוד של השבת זה ששומרים אותה כמו שצריך הן בשמירה על פיו כיאה לכבוד השבת, והן בעשיית מצוות וחסד, וכן בלימוד יקיים הלכותיה, וכמוכן בניצול הזמן גם ללימוד ולתפילה כמו שצריך.

שאלה: האם אדם יכול להפוך עליו את הדברים האלה טובים שקורים לו לטובים ולהרוות עליו שפע? **תשובה:** מצאנו אצל המרגלים שהם הגיעו לארץ והקב"ה עשה להם נס גדול והוא הרג את כל הגדולים של העמים שהיו אז בארץ בשביל שיהיו עוסקים בקבורתם ולא ישימו לב למרגלים והוא נס גדול, והם חשבו לרעה שהיא ארץ אוכלת יושביה, ואז הגיעו אליהם כל הצרות עד שנעשו שאנשי הדור הזה לא נכנסו לארץ רח"ל. ולהפך מי שרואה במה שהקב"ה עושה עמו רק את הטוב ומוצא את הדברים הטובים בוטח בה' שכל מה שנעשה הכל לטובה, לאותו אדם יהיה טוב והקב"ה ישיפע עליו שפע רב, כל דווקא כלא מלתוננים ולא מתבכינים אז הקב"ה עושה טוב, ולהפך כשיש תלונות אז הקב"ה רח"ל אומר כדי שהתלונות יהיו אמיתיות הוא ממשך את הצער. וזהו בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו. וכע"ז בברכת פרץ.

שאלה: ממה אברך ובחור ישיבה צריכים להיזהר מאוד בזמנים אלו: **תשובה:** מרפיין בשמירת הסדרים ועי"ז רפיין בשקידת התורה, ומדוע? כי אלו יכול הקיץ שחם ויש אווירה של טיולים וכי' ודבר זה יכול לגרום להרגל של ירידה בשמירת הסדרים וירידה בעמל התורה ואח"כ כבר קשה לחזור לשיגרה. לכן כל מי שיש לו שכל בקודקודו יתאזר ביתר שאת וישתדל לשמור על הסדרים כראוי ולהמשיך לשקוד על התורה כי ברגע שמתרופף טיפה, היצה"ר לא מרפה עד שמביא אותו לדרך אל חזור. ויש להוסיף שרוב שטימון ז'ציל היה מתבטא רבות שמי מחזיק את העולם הם אותם האברכים שיושבים ולומדים בצנעה עם קשיי פרנסה ובלי הרבה הערכה מסביב, הם לא ראשי ישיבות ולא רבנים, ויתכן שאף אחד לא מראה להם הרבה כבוד על זה שיושבים ולומדים, אבל באמת אלו שלומדים תורה מתוך דחק"ם הם העיקריים שמחזיקים את כל העולם כולו' ולכן האחריות שלהם היא גדולה.

שאלה: מה הסגולה של דוד המלך כשהיו צרות רבות בעולם, ואיך אפשר לנהוג כך היום? **תשובה:** רבי ישראל אליהו וינטרוב מהמקובלים והצדיקים שהיו בדור האחרון כתב לפני הרבה שנים במכתב בדו"ל: בזמנים האחרונים התחילו רעמי השי"ת להישמע להציבור כאן, שלא כפי הנשמע... וצרה רודפת צרה י"ל. והנה מדברים אלינו בשפה ברורה להקץ אותנו משקיעה... והנה חוזרים אה"י לסדר היום כרגיל, ותו לא מדי... דוד המלך תיקן תקנת משה היום ברות כי בשעתו היו מתים בני"א שלא כפי הרגיל במהלכי ההשגחה העליונה, ואז הציל בזה את הציבור... וכיון

משפחה פתאומית מה הקצה אל הקצה לא תחזיק במשך, הרצי בזה הוא ליקח ברכה אחת להתחזק בה, למשל ברכת אבות בתפילת י"ח כהתחלה להקבע בזה עד שיהא קנין בנפש, ואז ללכת בקביעות אל ברכה אחרת. בקיצור לפני כעשרים שנה קרו הרבה אסונות בעם ישראל והרב וינטרוב עורר את דברי זה המלך כבוונה במאה ברות והוסיף שהיות וזה לא אפשרי ברגע אחד אז על האדם מוטל דבר ראשון להתחזק בברכה אחת כבוונה, וזה כבר התקדמות מספקת ולאחמ"כ יכול להמשיך הלאה, והבאנו שפעם הסטיפלער אמר לרבי חנניה זילק כשהיו הרבה צרות בעם ישראל שיכווין בברכה אחת ואז יפסקו הצרות, אמר לו רבי חנניה ברכה אחת זה מספיק? ענה לו הסטיפלער רצונו רצונה אוהך מצליח..

שאלה: אדם שרוצה שכתביו יתקבלו בציבור מה יעשה? **תשובה:** רבי חיים קניבסקי כותב באורחות יוסף בשם ספר קדמון הרוצה שכתביו יתקבלו בכל ישראל ישתדל בטי"ח, וידוע שהרבה מגדו"י לא ביטלה מימיהם וכן רבי חיים קניבסקי הקפיד בזה במסירות נפש ממש, ומצינו בפרט אצל החסידים שהקפידו מאוד על טהרה ולא מתפללים כלל ללא טהרה במקווה. ובזמננו מצוי מקוואות וקל לטבול בודאי מי שיכול ראוי להיזהר בזה ומתן שכרה מאוד גדול וזוכים לאריכות ימים, ובודאי שהתפילה והלימוד בקדושה הוא מעלה גדולה ביותר גם שיתקבל התפילות, וגם שיבין יותר טוב הסוגיות הנלמדות.

שאלה: בימים אלו הולכת לקום ממשלת שדמ שתרדוף את הדת, האם יש מה להיות מודאג מזה? **תשובה:** ברור שעלנו לעשות השתדלות שלא יפגע עולם התורה והיהדות בארץ ובשביל זה הצבינו בחמירות כ"א כהוראת רבותיו. צריך לזכור שלקב"ה חשוב עולם התורה לא פחות מאיתנו ועלינו מוטל רק לעשות השתדלות והקב"ה לא צריך כלל לעינו הסיוע שלנו, ויש לו את כל הדרכים לסייע לנו בכל מצב, ואנו אין לנו לחוש כלל משום דבר, אנו עושים מה שמוטל עלינו והקב"ה עושה את כל השאר. ובעשרים השנים האחרונות עברנו ממשלות גרועות כמו ממשלת לפיד הראשונה בתשס"ג, והשנייה לפני מספר שנים ולמרות הכל עולם התורה ממשיך לפרוח שאת גם אז וגם עכשיו, ואמנם היו נזקים כלכליים אבל לא על המשלה כזאת או אחרת יהבינו אלא על ה' ואנו זקוקים לצערנו מידי פעם לתזכורת בעניין זה. ויש להוסיף שבוודאי מצב כזה יכול מאוד לחילה לפגוע בקדושת היהדות והשבת הגיור והגיור בארץ הקודש שזה דבר חמור לכשעצמו וברור שנציגו הציבור יעשו הכל שבדל לשמור על הבניין היהודי כשבת גיור וכדו'. (לגופו של עניין במחשבה נוספת המצב כעת הרבה פחות גרוע מפעמים קודמות. כי ישנה אפשרות שהערכים ישמרו הרבה על האינטרסים הכלכליים של הציבור החרדי קצבאות ילדים וכדומה כי יש להם בזה אינטרסים שותפים, וכן בעניין הגיוס יש להם עניין שלא יחוקק חוק כזה שהם כלולים בהו), וכולנו תקווה שבשעת קריאת העלון בס"ד התפוגגה הנמימה הזאת. וגם אם חלילה לא, אז שיתפוגג מהר מצפוי.

שאלה: מה מצוות האישה שהיא סגולה להצלחה לקבלת התפילות ולהניצל מכל צרה? **תשובה:** בפרשתנו מובאת מצוות הפרשת חלה: כידוע עיקר מצוותה נאמרה לנשים לכפר על חטא עץ הדעת, והוא מצווה חמורה וסגולה גדולה לאישה, ובשעת ההפרשה שערי שמים נפתחים והוא זמן גדול לאישה לבקש בשות.

שאלה: מה הדרך לשמור על בריאות העינים? **תשובה:** כתב הקיצור שולחן ערוך סימן לב סעיף כז. כדי לשמור על חוש הראיה יש להיזהר בדברים האלו: לא לבוא בפעם אחת ממקום חשך לאור גדול, והיינו שיחשף לאור לאט לאט, וכן לא ירבה בכתיבה ובקריאת אותיות קטנות, וכן בכל מלאכה דקה לאור חלילה, לא יסתכל הרבה בצבע לבן. וכן מזיק להסתכל על אש ועשן, וכן אבק דק ורוח הבאה לגד העינים מזיק, והליכה מרובה ובכייה מרובה ג"כ מזיקה.

שאלה: מה המתכון של מחנך להצליח עם חניכיו? **תשובה:** כתב הלחין היטב את השיעור, גם אם הוא יודע זאת בע"פ, עד שהדברים יהיו נהירים לו וקולחים, ועי"ז יכנסו הדברים לעצמות של התלמידים, ולבאו הכי הלידים יאבדו את החשק ללימוד וייווצרו בעיות קשות של משמעת. אני זוכר שלמדתי אצל רבי מיכל יהודה ליפקוביץ, כל יום הוא היה מגיע כמעט שעות לפני השיעור לתלמידיו בישיבה קטנה, והיה מכין את השיעור היטב למרות שברור שידע את כל השיעור בע"פ וכך עשה במשך 70 שנה.

שאלה: כיצד יש לנהוג בעניין הדיבור בין בני הזוג? **תשובה:** כידוע בד"כ אצל האישה הדיבור והשיחה הוא צורך בסיסי וחיוני. חשוב לה מאוד לשתף את בעלה ברעיונות ובמחשבות העולות בראשה. היא גם נוהגת להרבות בפרטי קורות היום, וחשוב לה מאוד שיקשיבו לה ולדבריה, ואחרת זה עלול להיראות בעיניה שמוניחים אותה ומזלזלים בה וברגשותיה. ואילו הגבר טבעו הוא לדבר תכליתי וקצר. הוא ממוקד במה שהוא רוצה לומר. ומה שבעיניה הוא עניין רב בעיניו הוא משמעם. לכן על מי הצדדים לדעת היטב עניין זה. האישה צריכה לדעת שהבעל בודאי לא מזלזל אלא הוא ס"ה שונה בטבעו, ואילו הבעל

מחוייב לדעת את צרכי האישה ועליו להקשיב לה בהרחבה לכל אמרותיה. ואשרי מי שזוכה לתת לשני מה שהוא צריך אז הקב"ה יחזיר לו בכפלי כפלים את כל צרכיו. והבית הוא המבחן של הקב"ה האם הוא יתן לנו שפע או לא, וכשקורה לנו נסיון האם להקדיש לצרכי השני מה שמבקש, עלינו לזכור שעתה אנו נבדקים ואם ניתן לאישה או לבעל את צרכיהם אז הקב"ה יתן לנו הצלחה, בריאות, פרנסה בשפע, מצב רוח, שלווה הנפש, הבנת הלימודים, וכמוכן נחת. אך כשמזלזלים בצרכים של השני אז הקב"ה מזלזל בצרכים שלנו רח"ל.

שאלה: איך אפשר לחנך ילד שלא שומע בקול ההורה בכל העניין שאותו באופן שלילי? **תשובה:** הרב דיאמנט סבר וזכינו מביא רעיון מיוחד איך לגרום לילד לא לחזור שוב על המעשה הלא טוב שעשה. למשל ילד שאבא שלו ביקש ממנו כמה פעמים לעשות משהו והוא לא עושה, אנחנו לא נאמר כלום, אבל כשהוא יצטרך אותו ויקרא לנו לאיזה עניין גם אנחנו לא נשמע לו ולא נעשה את רצונו וכשהוא ינדנד למה לא שומעים לו? נאמר לו למדנו ממך אתה לא שומע לי אני גם לא שומע לך... וה"ה כשילד לא שומע בקול אמא או האבא גם לא שומע לילד וכן להיפך כי האבא וקאמא הם גוף אחד. הרווחנו שלא התעצבנו על הילד אבל הוא קיבל עונש כראוי, וצריך להוסיף שזה לא שאנו מפסיקים לחלק לו הוראות, אנחנו ממשיכים לומר לו מה לעשות אבל כשהוא פונה אלינו אנחנו מתייחסים אליו כמו שהוא התייחס לבקשה שלנו, והילד יודע שזה חינוך ולא נקמה. זה לא צריך להגיע עם מבט של רוע בעיניים או בקול של קולשה ואכזרי ואף רחמים וכאב וכך הוא יבין שזה חינוך ו**בשופו"א לא נקמה.** הרב דיאמנט מרחיב את זה לעוד דברים, למשל ילד רב איתי הוא לא קם בזמן לחידו או לבית ספר אני אחזיר לו אין בעיה אין תקום אבל גם אל תבקש פתק אימורי תשאר בבית ומהבית יקו החילים לא את כל הדברים המעניינים כספרים וכדו' ונראה אותו מתמודד מחלון החלון ומדלת לדלת. וכן כשהילד אומר אני רוצה להיות כמו הבנות שהן היום בחופש, נאמר לו אין בעיה אבל בכל העניינים אתה כמו הבנות עד הסוף. ילד לא אוסף את המשחקים אין בעיה יומים שלוש הוא לא מוציא משחקים... אותו הדבר אם ילד בוכה בשביל לקבל משהו ואנחנו מודיעים חד משמעית שכאתה בוכה בשביל לקבל משהו אתה יכול לטכוח מזה, הוא יתיר לא יבכה כי הוא יודע שזוהי לא תצמח לו הישועה. לשיטה הזאת קוראים **תג מחיר** והיינו שאדם עושה משהו הוא יודע שיש לזה מחיר מה שהוא קבע וא"כ הילד לעולם לא יחפוץ שוב לעשות כמעשה הזה, כי הוא יודע שיש לזה תשלום מזומן. ודבר זה מועיל גם ליחסים בין מבוגרים.

יש להימנע מלקרוא קטע זה בשבת: **שאלה:** מה הרעיונות של השבוע? **תשובה:** א. אנשים שמשאירים לשבת תרמוס עם מים חמים פנטס שעורר לשמור על החום הרבה יותר טוב. לשפוך את המים חמים ערב שבת תרמוס להשאיר 3 דקות ולשפוך בחורה להתרחח בקומקום (ומיד לסגור התרמוס) ואחרי שהמים רותחים היטב וגם התרמוס רותח החום נשמר הרבה יותר זמן דאין את הקירור מדפנות התרמוס (היוי ככלי ראשון כמעט) ב. פנטס ידוע לניקוי מראות וזכוכיות הכל מוגלח שיש. ג. דפי עיתון אחרי משפריצים חומר משפספים עם דפי עיתון עד שזה נהיה מצוחצח ולא משאיר לכלוך וסיבים. (משא"כ בסמרטוט וטישו שמשאיר סיבים). ג. טיפ לשדרוג החלות של שבת: לפזר בתחתית הבגדית שומשום בשפע ועליו להניח את הבצק הקלוע, מעל החלות בנוסף לשומשום/פרג לפזר מעט (אבל מעט!) מלח סג. לא לשכוח "ללכת שבת קודש". ד. יש כתמים רבים שמיאשים עקוב/מלכסירים, והפתרון היעיל הוא השמט!!! פלפל אדום/פלפל כתום! ועבניה/שירי! כתמי שמן מתובל כמו חריימה או מטבוחה וכדו'! כתמי טיפות ברזל של תינוקות! צואה של תינוק יונק! לתלות אחרי כביסה עם התינוק! שמשם חזקה והתכמים פשוט נעלמים. רק לא להצטער על הבגדים שכבר הוצאתם מהבית בשל חוסר ידע..... ה. בקשר לניקוי הכלי כסף משבוע שעבר, העירו לי שבדקו וזה מוריד שכבה בכלי כסף עצמו. ש. שקלו את הכלי לפני הניקוי ולאחריו הכלי שקל פחות. ו. בקשר לנוזלים באוזניים הביאו עוד פתרונות: יש טיפות אוזניים בבית מרקחת בגי' ברק "היוס" (50 שח) 100% טבעי, חשוב להקפיד על הטיפול בלי לפספס 3 פעמים ביום במשך חודש שלם. יעיל מאוד! (בתקופה הראשונה זה קצת כואב לילד - לא להיבהל, כשהנוזלים קצת יתייבשו במהלך הטיפול - כבר לא כאב) מדובר בטיפול טבעי, זול ועיל מוכח. בנו סבל מנוזלים באוזניים והיה מועמד לניתוח כפתורים, וקבלנו המלצה ממינהו שהיה מצב חמור יותר והטיפול עזרו. כמו"כ יש נר הופי - ניתן לקנות בבתי טבע, לשימוש ביתי, לקרוא היטב את ההוראות.

שאלה בחושן משפט: משפחה שהמרפסת שלהם עומדת על רחוב ראשי וצימרון שמהם טופף על כובע קטיפה (חסיד) שנחרס מכל טיפה בנזק בלתי הפיך, האם דבר זה נחשב לנזק של אבנו וסכינו בראש גנו וברוח מצויה הלך והזיק שחייב, או שזה ככל גרמא רגיל ופטור? ויש להעיר שאיסור הונאה שמצער את חברו וודאי שיש גם בגרמא, ועל האנשים שמשים את הצימרון של המזון באופן שמזיק שידעו מעניין זה.

הלכות

וייס מרחוב ר"ע 105 כ"ב בבי"ב הוציא ע"כ קונטרס מיוחד ונפלא).

פרשת המקושש נביא כאן מהלכות שבת: שאלה: **האם מותר לקרוא עלון צדקה**, עלון התרומה לשיבה וכדו' בשבת? הרב אלישיב התיר משום שהוא דבר מצווה.

לפני שבועיים באיסרו חג דשבעות שהוא יו"ט שני לפני חו"ל היתה חתונה באולם ארמונות חן ובני ברק קודם השקיעה והגיש לקריאת הכתובה יהודי תושב חו"ל והיה נידון שלם האם מותר לו לקרוא את הכתובה כיוון שאצלו הוא יו"ט ויש לו בעייה של שטרי הדיוטות, ואמנם אין חשש שימחק כי יש לו שומר אך יש את הבעייה של ממצוא חפצו, והיה שם נידון שלם בזה.

יד. יבמות ה. בנזיר מצורע, וע"ע בקובץ הערות סימן יח אות ד. טו. לחם חי. טז. 5' אבנים". יז. קרטון. קלקר. יח. חודש אב. יט. שעון קיר. כ. אשה שקוראים לה יונה. כא. שן שום. כב. מי שעולה כיתה. כג. שלושת השבועות, תשעת הימים וזמן הקיץ. כד. צום. כה. רבי שמחה שולמן גר ביה"ר יונה. כו. מרדכי אלימלך. כז. רוח חיים.

חידון משמעויות מילים לפרשת שלח: ז' משמעויות למילה תור

תור - חיפוש. "ויתורו" אבן עזרא: יחפשו (במדבר יג ב). תור - "ולא תתורו" אונקלוס: ולא תטעון. יונתן בן עוזיאל: ולא תסטון (במדבר טו לו). תור - זמן ציפור. "שתי תורים" (ויקרא ה ז). תור - זמן מיועד. "יובחגה תור אסתר" (אסתר ב טו). תור - טיול. לתור בארץ. תור - ריגול. לתור את הארץ. תור - תור הזהב, כינוי לתקופה מצליחה ומשגשגת בתולדות עם. תור הזהב היא שבת ספרד.

הגיגים שנשלחו לפרסום עבור אלו שיש להם תועלת מזה גם בשבועות אלו

בתורה ויר"ש ובכישרון מופלא ביאר וסיכם את כל שירת האזינו בצבעים עזים ויפים ומבין הוא היטב את כל הסוגיות הלמדיות ה"ה שלמה דיאמנט נ"י תלמיד גם של הרב"ה בירנבוים שחפץ בעילום שמו המפורסם בלא"ה. שהביא לי דברים נפלאים, יהי"י שימשיך לעשות נחת לאביו ולאמו ושאר זקניו המופלגים והיראים.

ניתן להשיג

את העלון בני ברק: בכניסה לביהכ"נ כתב סופר רחוב סוקולוב. ובביהמ"ד המרכזי מניין אברכים 'פרדס כץ' רחוב אבוחצירא 9, ובכולל 'מורשה ודעת' (בית כנסת הגדול) בספריה בקומה ראשונה (חברון) בכניסה המערבית בקלסר ירוק. **וכן בשאר המקומות** ואצל המפיצים הקבועים ובראשם בעל לב הזהב הגר"י זר שליט"א שדבר ה' בפיו, וכרוח הקודש ממש. **אין לקחת יותר מעלון אחד בשום מקום ללא אישור.** כמו"כ ניתן להשיג את העלון במודיעין עילית (לא כמות) החל מיום חמישי בערב בשעה 7:35 בכניסה לתחנת ש.מ.ח. - שרותי משרד רחוב רשב"י 49. **כן ניתן להשיג בהר יונה נוף הגליל** אצל הגאון הוותיק רבי שמחה שולמן שליט"א שמשקיע רבות מאוד בכבוד ובעונג שבת, אלא חוסך מפיאתו ולחמו של כל השבוע כדי להתענג על האוכל בשבת לכבודה ולעבדה, וידוע בזמירותו המופלאות בשבתות הקיץ הארוכות. **כן ניתן להשיג בירושלים** אצל הגאון המופלא הרב רוטשילד בשיבת מיר. **כן ניתן להשיג בנתניה** ב'בית בוכריס'. ובקריית גת בביהכ"נ שומרי אמונים מיום שיש.

כמו"כ ניתן להשיג במיל: 456alon@gmail.com
יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ
alon@gmail.com

לקבלת העלון בבקס יש להתקשר לטלפון 03-6180383

כמו"כ העלון נמצא ביכל העלוניים בעיצוב בשם 'לבית התורני'. וכן העלון (מלבד ההערות שבסופו) מופיע ב'קובץ גליונות'.

להשתתפות בהוצאות העלון לפנות: 0527633431. או בינדלים פלוס-רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי במסמיעים! **עלון בודד עולה לנו 15 אגורות ואשרי מי ששותף בזה.**

ניתן לקבל את העלון בכתב יותר גדול ע"פ בקשה למייל הנ"ל.

בחורים בישיבה בבוקר לשחרית ע"י שהיה משחיל חוט הציצית לאזנם. **עוד הלכה בציצית** שמותר להשחיל החוטים בלילה כ"ה בחזו"א ורש"י אורבך. **האם שרי לקטן לעשות ולקשור חוטי ציצית?** לעצמו מהני לכתחילה ויכול להשאירם גם לכשיגדל, וכן לאחרים מהני בדיעבד כ"ה בביה"ל יד א.

ולעניין השתמש בטלית של שבת ליום חול, או להוריד את השימוש בטלית המיוחדת לשבת בשביל יום חול. יוש שכתבו מידות חסידות להימנע מכך משום מעלן בקודש ואין מורדין (כ"ה בפסקי תשובות רסב 32 מהמג"א) ויש שכתבו שאין להחמיר בזה (הדי"א בברכ"י או"ח כה). **ויש להוסיף שיש שיעור מיוחד** לטלית קטן שרק בו אפשר לצאת ידי חובה, ויש להיזהר בזה עד מאוד. (הרב יהודה

חידות

לגדולים לאכול חמץ לבד מפסח: **חידות על העלון של השבוע:** כה. מי גר בהר? נו. איך קוראים לבנו של הרב ואזנר? כז. איך קוראים לספר של רבי חיים מולדאזין?

תשובות: א. יג ב. איש אחד איש אחד. ב. יג יח החזק הוא הרפה המנט הוא. ג. בוישלא נולד עמלק. בבשלא ובשלא מלחמת עמלק ראשונה ושניה. ד. אפס כי עז העם הזה. ה. הושע בפרשה יג ח. ישוע נחמיה ח ז. שאל דברי הימים א י. משרת משה א כח. נער שמות לג יא. ראש קטיעא סוטה לה. ו. רעואל. יהודי אליסף בן רעואל. גוי אלופי עשו. גר יתרו נקרא רעואל. ז. איש מקושש עצים. ח. הקב"ה - זך ויתרו הושע נא. תפילת עיי"כ - תפילה זכה. התורה - מפז יקרה זכה וברה. מי שלא חטא - זך כשלא. מים זכים - צלולים. ט. גר שטבל לגירותו במקוהו בשיעור ר' חיים נאה, לחזו"א אינו יהודי, וממילא כל מה שמחויב במצוות זה רק לר' חיים נאה. י. אני ה' אלוקים בסוף הפרשה נאמר בלי אמת. יא. הנעלבים ואינם עולבים. כצאת השמש בגבורתו. יב. כשחל ראש השנה בשני שלשי. שבת קידוש. מוצ"ש בשבת ראשון שני קידוש. שלשי הבדלה. יג. יו"כ שחל בשבת. אז שבת של יו"כ. שבת אח"כ היא שבת סוכות. שבת אח"כ היא שבת בראשית. שבת אח"כ היא שבת ראש חודש.

הלכות בפרשה: ציצית. יש לבדוק כל יום קודם לבישת הטלית את החוטים שלא קרעו ממקום הנקב. ואם נתרופף הקשר יחזקם ובשבת אסור לחזק הקשר. **כבוד הציצית:** ניקוי המשקפיים בביד הציצית או הטלית: הרב אלישיב התיר ד"ז לכתחילה ואמר שזה לא גנאי. אך הסטיפלער, רבי שלמה זלמן והרב ואזנר החמירו בכך, וביותר בטלית גדול וטעמם משום ביוון מצווה.

ובעניין לקשור ציצית בבית הכסא ובעיקר להדק את הקשר. הרב אלישיב החמיר בזה כיוון שצריך לשמה, והרב ואזנר ג"כ כתב שיש להיזהר בזה. אך רבי חיים קניבסקי הורה שאין בזה כלל בעיה. **ולהשתמש בחוטי הציצית לצורך תשיש** של חול כ"ז שהוא קשור בציצית אסור. ולשימוש קודש מותר, וידוע שרבי אליהו לאפיאן היה מעיר

חידות פרשת השבוע: א. ארבע מילים רצופות, כ"א שלוש אותיות, המתחילות באות א? ב. חמש מילים רצופות בפרשה המתחילות באות ה? ג. מכנה משותף לפרשיות וישלח, בשלח, שלח, מלבד הדימים בשם של הפרשה? ד. מי אפס בפרשה? ה. איזה כינויים מצינו ליהושע בתורה? ו. איזה שם בפרשה שמוזכר בתורה 3 פעמים? 1 שם של יהודי 2 שם של גוי 3 שם של גר? ז. מה בני"י מצאו במדבר בשבת? **חידות ידע ותורני:** ח. מי זך שמשון ביום זית? ט. הרי בכל השיעורים שבתורה יש מחלוקת חזו"א ור' חיים נאה. איך ייתכן אדם שגם החזו"א יאמר לו לנהוג רק ע"פ השיעורים של ר' חיים נאה? י. היכן בפרשה לא נאמר אמת? יא. מי כמו שמש? יב. איך יכול להיות 5 לילות רצופים שעושים קידוש או הבדלה כל לילה? יג. איך יכול להיות 4 שבועות רצוף כל שבת מוסף אחר לגמרי? יד. עשה דוחה לא תעשה ועשה? **חידות לשאל את הילדים והבוגרים:** טו. מי חי אפילו שהוא לא חי? טז. איזה אבנים עשויים מברזל? יז. מה נקרא קר למרות שהוא לא קר? יח. לאיזה אב אין ילדים? יט. מי הולך על קיר בלי רגלים? כ. איזה יונה לא אפילו לעוף? כא. איזה שן לא עוקרים אף פעם? כב. מי נקרא לעוף אפילו שהוא נמצא כל הזמן באותה קומה? כג. איזה 3 דברים נגמרים בתשעה באב? כד. מתי אסור

אבא שלי לא מוכן לקבל ד"ש מאף אחד. בכל פעם שאומרים לו שמישהו מוסר לו ד"ש הוא מיד אומר תמסור בחזרה.

עליתי על השולחן ושאלתי מה אוכלים היום? אמא אמרה קודם תרד. אז שאלתי ומה אוכלים אחרי התרד?

אדם כנס לבית מרקחת עם חוט בידו וביקש מהרוקח קרם לחוט.

רק לחשוב איזה בלגן היה כאן אם ישראל לא היתה מדינה דמוקרטית מתוקנת.

רציני לקנות קופסה של אוזבדבנים. אבל לא היה לי מספיק כסף אז קניתי 10 קילו עגבניות.

סליחה, אתה בתור -! אני בעוטף תור.

בשבת בחנתי את בני ושאלתי אותו מה חייבים לעשות על הגג שבונים בית? הוא ענה יחידת דיור

להאמין שבסוף החודש הזה אנחנו כבר נכנסים לחודש שאחריו מגיע החודש שיש אחריו רק עוד חודש אחד עד הימים הנוראים? - איזה לחץ.

אשה אחת התקשרה לבעלה הבטלן ואמרה לו תראה אני קצת עצובה היום, יש לך אולי איזה בדיחה שתשמח אותי? ענה לה הבעל תראי אני עכשיו באמצע הלמוד, בדיוק באמצע השיעור... ענתה האשה: אה! אני מכירה את זה.

מישהו הביא מנתח בר מצווה חרה. שואל אותו אבי הבן: למה מטריה, למה לא ספר, כמו כולם? - ענה הנתח: רציני להביא משוה שיש הכי הרבה סיכויים שיפתח אותו.

אני והשינה היינו חברים טובים, אבל אז עבר בינינו קפה שחור...

מישהו התפלל מהר, לאחר התפילה שאל אותו זקן אחד: מי רודף אחריו? הוא ענה: הכבוד.

מה הסכנה בוועדת קצרה. שיפיקעו את צינור הרשב"י, יהפכו אותו כמו תא הכותל ואי יעשו רכבל באיטליה..

התפתחות דרמטית על הרגע האחרון: בנט נוטה לשקול בחיוב לא לדחות על הסף אפשרות לדחות על הסף כל אפשרות להצטרפות לממשלה שהוא כבר הודיע שאין כל סיכוי שיצטרף אליה כל עוד יש סיכוי שידחה על הסף אפשרות לדחות על הסף כל אפשרות אחרת אם ישתכנע שזו טובת המדינה.